

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZZÉJE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzör
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj mia
den külön beigtatásért 30 kr.

Nemzeti ünnep.

Debreczen, augusztus 19.

Hat esztendeje, hogy hivatalos formája van a holnapi naphoz lüződött e névnek, — a mióta szünetel az ipari munka folyása a magyar hazában Szent István napján.

Sokan nem szívesen látták a magyar törvényhozás ez intézkedését, felekezeti tendenciát vélték benne felismerni, — pedig nincs úgy. Árpádnak életéből semmi olyan adatunk fenn nem maradt, amely biztos napot jelölhetne meg az ő emléke avagy a honalapítás megünneplésére, István király pedig nemcsak első királya volt a magyar nemzetnek, hanem mai alkotmányának megteremtője is; egyenesen kötelesség tehát, hogy a neki szentelt napon a magyar nemzet a saját ünnepét is megülje.

De ha eddig csak okoskodás volt, a mi rávitt bennünket, hogy belássuk a törvény ez intézkedésének szükségét: az idei évfordulótól kezdve egyenesen hazafias kötelesség kell, hogy legyen e napnak nemzeti ünnepül elfogadása.

Hogy is ne volna hazafias kötelesség most, ezeréves létünk határkövénel, mikor minden egyes mozzanata örülő lelkünk ünneplésének arra int bennünket: szivleljük meg a mult tanulságait, emlékezzünk azokra vissza, hogy méltóan léphessünk át az új ezredévbe.

Mikor lehetne erről jobban, bensőben gondolkoznunk, mikor mélyedhetnénk jobban az első ezerév nagy tanulságainak gazdag tárházába, mint ezen a napon, a mely összekötő kapcsul áll közöttünk és az ezeréves multban robogó zivatar zugásához hasonlóan s épen azért mindennél fenségesebben előretört pogány honfoglaló magyarság között.

Ez a nap az, a mely egyedül van hivatalva e nagy esztendő nagyobb-nagyobb napjai között arra, hogy megünnepljük ezeréves dicsőségünket s különösen, hogy dicső őseink között a legdicsőbbet, a legnagyobbat emlékeink sorából előnkbe állítsuk, hálát rebegünk az egek Urának, hogy bennünket e naphoz elvezérelt, de azért is, hogy már ezer évnek előtte oly dicső nemzetiség legdicsőbb fiát állította nemzetünk élére, a ki korát messze túlhaladta államférfiúi bölcsességben s megtudta alapítani országát azon a földön, a melyen az nála talán erősebb, de vele legalább is mérkőzhető testvérm nemzeteknek ismételve nem sikerült.

Neki nincs ünnepe a naptárban, de nincs a krónikákban sem, ha csak a bolgár háboru legujabban megállapított napját

nemtekintjük — egyenesen kötelességünk hát dicső dédunokájához az első magyar királyhoz fordulunk nem azért, mert egy felekezet szentként tiszteli, hanem azért, mert második megalapítója volt a magyar uralomnak e földön s egyenes örököse az elsőnek, Árpádnak.

István király ünnepe tehát valóban nemzeti ünnepe kell, hogy legyen a magyarnak, nemcsak a törvény betűje erejénél fogva. Épen azért lehetetlen elfojtanunk ma, midőn szivünkben ezredévünk megünneplésével foglalkozván, lelkünket felemelni kívánjuk, azt a fájó érzésünket, a mely elfog bennünket a hivatalos magyar állam ténykedéseinek láttára.

Arról, hogy a pusztaszeri, munkácsi ünnepekre nem tartotta szükségesnek elmenni az egész kormány, hogy Munkácsen az egy kiküldött miniszter beszédén kívül egy magyar szót sem lehetett hal'ani, — ma már nem is beszélünk; hanem az ezredévi ünnep esztendeje Szent-István-ünnepének eltestítésén emésztő bu és sajtó hazafiai fájdalom fog el bennünket, midőn látjuk, hogy ez a nagy nap, a melynek a legeslegnagyobbak, egész világraszólónak kellene lennie, a közönséges formák között fog lefolyni, akár csak egy véletlenül előkerülő vasárnap!

Ezen a napon együtt kellett volna lennie az országgyűlésnek, együtt az országnak s az egész nemzet élén állnia a királynak, aki ma ezerév után egyenes, jog- és vér szerinti utódja úgy Árpádnak, mint az e napon különben is ünnepelt István, első magyar királynak!

Mi úgy képzeltük, hogy az ezredévi törvényt, a mely immár 1896. VI. t. cz. jel alatt márványba van vésvé az országház falában, június 8-án mint a mai magyar király ünnepén együttes ülésben s a király jelenlétében fogja meghozni az országgyűlés és aug. 20-án, mint az első magyar király ünnepén szintén együttes ülésben és a király jelenlétében fogják kihirdetni.

E helyett mi történt? Az, hogy meghozták külön ülésben, — ki ugyan együttes ülésben hirdették, de nem a király jelenlétében, a holnapi napra pedig a Szent-István szobor alapkövének letételét tervezték, de szinte a király jelenlétében nélkülül.

S ime elérkezett a várva-várt nap, a melyen bár fájó szível, de mégis ünnepe volt a magyar az első királya emlékének szentelt kő letétele által; ünnepe volt, bár kimondhatatlan fájdalomcaikkéből, melyet Falk Miksa, a kvóta bizott-

szoritja vala szivét látván, hogy m a i királyát nem tartotta kormánya kötelességének erre az ünnepre meghívni: azonban nemcsak a király marad el a holnapi ünnepről, nemcsak az bántja a magyar nemzet szivét, hogy egyetlen igazi nemzeti ünnepét királyának az országban jelenléte nélkül kell ünnepelnie: hanem a kormány vétkes hanyagsága miatt még az alapkötétele sem fog megtörténni.

Fáj látunk ezt a hanyagságot új ezredévünk küszöbén s elszorul a szivünk, midőn kénytelenek vagyunk megnyugodni az immár megváltoztathatatlanságban.

Megr-meg kezünkben a toll, midőn elgondoljuk, hogy a holnapi ünnepen párduczos kaczagányba öltözve nyulak fognak menni Mátyás templomába, akik nagyot s merészet nem hogy tenni, de még gondolni sem mernek, sőt a már magukban elhatározott kisszerüéseket sem képesek végrehajtani.

Az a dicső sereg pedig, a melyik holnap letekint az égből, hogy gyönyörködjék valamennyiök alattvalóinak utódaiban Magyarország királyainak szellemserege bizonyára meg lesz rémülve a nemzet jövője felett, a melynek köréből égbe kiált a sohajtás:

»Völgyben ül a gyáva kor!«

Hanem azért a magyar nemzet leborulva imádkozik e napon a magyarok Istenéhez s Kárpátoktól Adriáig hangzani fog az ének, hangozzák is, bejárva a völgyeket és bérczeket, hisz nagy szükségünk van rá — minden ajkon:

»Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel, —
Nyujts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel!
Balsors a kit régen tép,
Hozz ránk vig esztendőt:
Mebühödte már e nép
A multat s jövendőt!«

Kohányi Gyula.

A kvóta kérdés. Horánszky Nándor orsz. képviselő, a nemzeti párt elnöke, kvóta-tanulmányát mai napon teszi közzé a Pester Lloydban, Nemzeti Ujságban, Budapesti Taglathban, Budapesti Hirlapban, és a Magyar Hirlapban. Ugron Gábor Dunapatajon elmondta azt a módot, mely szerint a kormány a kvóta kérdést megoldani szándékozik s a kormány felhivatalosa nagyon szeretnék volna Ugron fejtegetéseit nevétségessé tenni, hogy mennyire igaza volt Ugronnak, az ma már világosan kitűnik Horánszky amabizott-

ság előadója, első helyen minden megjegyzés nélkül saját lapjában közöl.

Horánszky tanulmányának legérdekesebb része az, melyben a megoldandó feladatról, a nemzeti jövedelemről és a kérdés megoldásáról értekezik. A közzétett tanulmányban jelzett megoldáson kívül Horánszky még egy más megoldási módot is tud és ezt a módot igérete szerint a lapok mai számában teszi közzé.

A nemzeti párt elnöke különben a feladatról, a nemzeti jövedelemről és a kérdés megoldásáról a következőkben adja elő nézeteit:

A feladat tehát, melyet meg kell oldanunk, kettő.

Az egyik az, hogy jövőre egy alkalmas és mindkét részből egyenlő tényezőkön nyugvó kiszámítási alapot keressünk és az egyezkedő államokat megszabadítsuk azok vitáktól és versengésektől, melyek a károsodás nélküli megegyezésnek útjában állanak.

A másik pedig az: hogy addig is, míg ez bekövetkezik, a jelenlegi kvótahaborn békés és igazságos elintézésének módját megtaláljuk.

A mi az elsőt illeti, én mindig azon véleményben voltam, hogy az egyenes és közvetett adók bruttóbevételei csak addig lesznek alkalmas tényezők a két állam teljesítési képességének megállapítására, míg azoknak adórendszerei gyökeres változások következtében egymástól lényegesen el nem fognak térni. — De az eset ugyan még ma sem forog fenn, de azért a gyakorlat mégis azt mutatja, hogy a mult kvóta megállapítások alkalmával a nézeteltérések annál inkább szaporodtak, mennél több változásokon mentek keresztül az adótörvények és mennél inkább sokasodtak az állami feladatok, melyek a budget kereteinek tágítását mintegy természetszerűleg maguk után vonták, a nélkül, hogy maga a teljesítési képesség ezzel lépést tartott volna. — A mig például az 1867-ben hasonló alapon megállapított kvótára vonatkozólag, az osztrák bizottság második üzenetében ma is azt mondja, hogy az a két ország pénzügyi helyzetének megfe-

lert: addig a későbbi kvótamegállapításoknál már egymást követték a bruttó- és nettószámítások, az árfutó természetű tételek, az egyoldalulag létesített adók számításai és levonásai, a fogyasztási adóvisszatérítések kulcsának változását, az adószázalékai különbözősége, az országos adópótlékok és részben ezek konverziójának természete, a földbirtokra, a járadéktulajdonra és az iparüzésre kivetett adók egyenletessége és több más hasonló tételek ellen emelt kifogások, sőt ezen kifogások, igazabban zürzavarra törekvő kihegyesítések ma már odáig mennek, hogy az adóterhek fokozásának és az adóságok szaporításának példátlan erőfeszítéseit is magában foglaló és a teljesítési képességgel semmi összefüggésben nem álló egész költségvetés állítatik oda, nem az erőviszonyok arányainak megméréje.

Mire tanít tehát bennünket ez a tapasztalat?

Egyszerűen arra, hogy a két állam bruttóbevételei bennünket ideig-óráig és az igazság elérésére törekvő jóakarattal eligazíthatnak ugyan, de azért mégsem képezik az igazi, természetes alapot és hogy ennek igénybevétele 1867-ben is csak azért nem szolgáltott okot jelentékenyebb nézeteltérésekre, mert az abszolút rendszerből átmenve, az átmenetel küszöbén, mint az adórendszer, mint a pénzügyi igazgatás, mint pedig a budget keretei tekintetében egyenletes alapon állottunk; arra tanít továbbá, hogy ezen alap akkor is csak helyettesítője és kifejezője volt az igazi és egyedüli természetes alapnak, — a két állam nemzeti jövedelmének, — arra tanít végül, hogy a kvótatárgyalásokból ki kell küszöbölni minden oly elemet, — mely a fentebb ecsetelt kifogásoknak, zürzavaroknak, esetleges faképzítéseknek és taktikai fogásoknak tág kaput nyit és reá kell helyezkedni arra a természetes alapra, mely a teljesítési képességnek egyedüli igazságos megméréje és ez a két fél nemzeti jövedelme.

Mert elvégre is józan észszel nem lehet tagadni, hogy pl. egyenlő teljesítési képesség mellett, az egyik állam az ő alattvalóitól nagyobb közszolgáltatást követelhet, mint a másik, nem lehet továbbá tagadni, és ez a fő, hogy két állam teljesítési képességének összemérésében nem az a döntő, hogy a nemzeti

jövedelemből az egyik, vagy a másik állam, a maga speciális helyzetében és a reá nehezedő feladatok betöltése érdekében — a mit erre Magyarország helyzete éppenséggel kiáltó példa — mennyit kénytelen kizajátítani, hanem a döntő: maga az az erő, mely a teljesítésnek rendelkezésére áll, ez pedig a nemzeti jövedelem.

Ezen jövedelem kiszámítása, a mennyiben az a jelenlegi adózási rendszer alapját képezi, egy kis jóakarattal, kölcsönös méltányossággal és kellő buzgalommal ma sem lenne nehéz.

Feltétlenül könnyűvé, biztossá és számszerűvé fog azonban válni, mihielyt az adóreformok, különösen és főképpen pedig a személyes jövedelmi adó reformja nemcsak Ausztriában, hol ez már napirenden van, de Magyarországon is keresztülvitetik, mert ezen adónem alapját az összes — és valóságos jövedelmek képezvén, ezeknek, bármily forrásokból eredjenek is, ki kell puhatólniok és így minden, a mi vagyon, a mi kereset, a mi tőke, a mi járadék, egy szóval a mi teljesítési képesség szempontjából értéket képvisel, jövedelem alakjában felderítvén, előáll az egész nemzeti jövedelem, vagyis maga a teljesítési képesség, mely tehát az erőviszonyok arányának megállapítására ezen adóreformban önként kínálkozik. — Hiszen csak egy pillantás azon adójavaslatokra, jelentésekre és számításokra, melyeket az osztrák kormány és a birodalmi tanács állandó adóügyi bizottsága az ottani törvényhozás elé terjesztettek és csak egy pillantás azon emlékiratra, melyet a magyar kormány az egyenes adóreformok tárgyában az általa összehívott szaktanácsközmány elé terjesztett és meggyőződhetik mindenképpen, hogy mennyire önként kínálkozó, — mennyire egyenletes alapon nyugvó, mennyire számszerű és a teljesítési képességnek minden erőit mennyire felelő lesz azon kiszámítási alap, melyet az adótörvények segítségével a felderített nemzeti jövedelem mindkét államnak kezébe ad.

Elég legyen e tekintetben az osztrák törvényjavaslat indokolására utalnom, mely egyebek között azt is mondja, hogy »Die Einkommensteuern schmiegen sich an diejenige Grösse an, welche den wichtigsten Maasstab

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Templom és gyár.

Irtá: Rudnyánszky Gyula.

Nyugalmas éj borult a földre,
A halk sötétség szárnyat öltve
Leszált a nagy város fölé;
Szemét az életraj lehunyta.
Pihenni tér a kő, a munka,
És jött a csend. — az éj övé.

S mint fellegeknek táborán át,
Büszkén emelve karcsu vállát,
Magasban nyul két hegyorom:
Az éj fölött virasztva ébren,
Egymásra néz a vak sötétben
A gyár kéménye s a torony.

És szól a kémény a toronyhoz:
»A csöndes éj engem feloldoz,
Mert hivatás az én napom;
Mig egy sugárka ég a napban:
Zugok, zihálók szakadatlan
Csupán éjjel nyugodhatom.

Tüdőmnek jól esik pihenni.
De néked dolgoz soha semmi,
Minek virasztasz hát velem?
Te ócska, jámbor, vén erekje,
Miért nem hunyod fáradt szemed le?
Min töprengsz? el nem kezelem.

Enyém a ma enyém a holnap;
Az én kohóban zakatolnak
A század érverései;

A vágyak, eszmék bennem élnek.
Czélját s magát a test, a lélek
Az én valómban ösmeri.

Kormos, kietlen falaimra
Nagy alkotások lángja írja
Az új idők történetét;
A lét forrása én vagyok csak,
A te varazsod rég le roskadt,
A te jövőd meddő setét.

Ne pislogass hát, menj aludni!
A bölcs világ már kezd unni
Fájdalmas ásitásaid;
Makacs fejed hát mégse tagít?
Hol a tudás mint nap világít,
Minek kis mécsül a hit?

És szól e templom tornya vissza:
»Tudom, hogy a nap fölissza
A harmat áldott csöppjeit;
De a harmat mégsem apad ki;
S helyette hogy te fogod itatni
A szomjazó lelket, ne hidd!

Én a te sirod nem ázom!
Vigasztalás a hivatásom;
Kétélű tőr vagy, — én paizs;
Én a sebek enyhéül állok,
Mulas után szebb létre zálog, —
Te romboldsz még alkotva is.

Szülője önzésnek, nyomornak,
Te tápot adsz a nyomornak,
A szellem üdve én vagyok.
Gyökereid belüllem élnek:
És magjaid ott meg nem érnek,
A hol eszményem nem ragyog.

A nyers anyag nem az igazság;
Kellenek elmék, kik kutassák;
És kell rá szín, alak, zománcz;
A vashid jó véges valónak.
De szárnya nő az álmódónak
S éggel köt össze rózsaláncz...

Elhangzik a szó... Lány sóhajjal
Kél rózsapárnáján a hajnal
Mozdul a szellem és rög,
Zaj ebred kéményből, toronyból:
A kis harang imára kondul
S a gyár kéménye füstölög.

Komáromból.

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —

Irtá: Mohi.

Az egyes tanítói állomások javadalma 1879 ben a következőképen állapított meg:
a) rendes tanítónak 700 (hét száz) frt fizetés, lakás, fa és 8 frt irodai atalány;
b) igazgató-tanítónak ezen felül 200 forint,
c) ismétlő iskoláért 50—50 frt;
d) segéd-tanítónak és tornatanítónak 500—500 frt;
e) rajz-, zene- és énektanítónak 600—600 forint;
f) kézimunka tanítáért 400 frt.
Komáromban való tartózkodásunk rövid ideje nem engedte, hogy ez ügygyel kapcsolatban még egyről-másról tudakozódhattam volna.

A szakcsoporthoz szerinti beosztásnál ugyanis változást látok, a mennyiben ma már

für die thatsächliche Leistungsfähigkeit der Steuerpflichtigen abgibt, nämlich an ihr reines Einkommen, még egy másik helyen viszont konstatálja, hogy die Personal-Einkommensteuer das gesammte, aus was immer für Quellen stammende Reineinkommen der Steuerpflichtigen trifft. Eég legyen továbbá a magyar kormány emlékiratának az azon kijelentésére hivatkoznom, hogy egészben és összességben tekintünk az egyének jövedelmét és tekintet nélkül arra, hogy föld-, ház-, tőke-, járulé-, bányá-, állampapirból származik-e? és a tényleges viszonyoknak megfelelőleg igyekezzünk azt kipuhatólni. Ismétlem, hogy elég legyen ezen idézeteket reprodukálnom annak kézzelfogható bebizonyítására, hogy szóban forgó reform egyebek között arra is lesz hivatva, hogy az egyesek teljesítési képességét, tehát az ezekből alakult egész állami teljesítési képességét is felderítse, másfelől pedig, hogy ezen reform mindket államban egy célra törekedvén nemcsak elveiben, de keresztülviteli szabályaiban is meg fog felelni mindazon kívánalmaknak, miket az adórendzerek modern fejlődése immár minden államban nemcsak megkövetel, de egyenesen nélkülözhetetlenekké tesz; következésképp tehát, a nemzeti jövedelem felderítésében az egész vonalon egyenletesen fognak érvényesülni mindazon tényezők, melyek ezen kiszámítási kúcsot éppen ezért igazságossá és elfogadhatóvá teszik: sőt ha a felderítési eljárásra nézve merülne is fel annak idején némi észrevételek, úgy ezek a szükségeseknek mutatkozó korrekkturák segítségével könnyen elizgathatók lesznek, mindenerre azonban az erre vonatkozó vita már csak szűk téren fogván mozogni, a közcönös megegyezés feltétlenül lehetővé fog válni. Ha már most a rendelkezésre álló nemzeti jövedelem szükség képpen ki egészítik még azon foyasztási adóknak egyöntetű alapokra helyezett eredményeivel is, melyek a vagyonszállással szoros összefüggésben állanak és a teljesítési képességnek másik tényezőjét és mértékét képezik, akkor meg kapjuk a kitűzött feladatok egyikének a megoldását vagyis a kvóta jövőbeli kiszámításának szilárd biztos és gyakorlati kulcsát.

nem a város kertésze, hanem bizonyára szenvedélyvel kertészkedő tanító oktatja a gazdasági tárgyakra a növendékeket. Nem tudom azt sem, hogy alapfizetésük változott-e, vagy így maradt? De ha nem javult is, — a mi tekintettel a város vagyonára és pénzügyi helyzetére, csaknem bizonyosra vehető — még akkor is dicséretére válik a javadalmazás Komáromnak. — Az ötödéves korpótlék járul még a törvény értelmében a fentebb kiüntetett fizetéshez.

Az iskola épülete csöndes, kis utcában fekszik, de a főtérhez közel. Impozans nagy épület ez, czélszerűen berendezett tantermekkel, gyönyörű tornateremmel stb.

Általában azt a benyomást teszi reánk az iskola anyagi és szellemi állapota, hogy ott először is a tanítókat kerdezik meg iskolai ügyekben s véleményük döntő hatása a kivitelnél.

Ez a mondas csak így, odavetve, vádnak is tartható a mi ítézőink ellen. Persze, hogy az. Azt mondja ugyanis a mi főmérnökünk, hogy a tanítók nem értenek az építkezéshez, igaz. Nem voltak kőművesek, mint a hogy ő sem volt. És így oda építeti a tantermet, a hova legkevésbé volna szabad, t. i. az utcza zára, a zajba. No mert a tanítónak nem adunk ám ezután olyan szép ucazi lakást, mint eddig, sőt a megévőt beljebb tesszük. (Írásjel: stb. stb.)

Azután ott van az osztálytaniás. Mikor már nagy küzdelmek után odáig jutunk, hogy csak a két osztály van egy tanteremben, az 1895-ben alkotott népiskolai szabályzat 22 vagy több osztály tanítására hirdet pályázatot. (A rák igen bölcs állat ám!)

S végül még egyet magunkról. Ev. ref.

A király születés napja Kolozsvárt.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvárt, aug. 18.

Tek Szerkesztő Ur!

Epen alkalmam lévén a magyar népnek koronás királya iránti rajongó szeretetének nyilvánulásában gyönyörködni, Ö Felsege születésnapjának városunkban való megünnepléséről a következőket irhatom:

Mint minden évben, úgy az idén is elragadóan szép külső jelekben nyilvánította városunk hazafias közönsége koronás királya iránt szive mélyén őrzött rajongó szeretetét.

Évek hosszú során át már mint gy elmaradhatatlan kelléke ennek az ünneplésnek a város kivilágítása. Meg volt ez most is a város élénkebb forgalmu helyei valóságos fényárban usztak. Különösen nagyon szép volt a miniszterelnök anyjának lakása, melynek erkélyén egy óriási transparent Ö Felsegét ábrázolta, aláírva »Eljen a király« azután a mágnes kaszinó, városháza és a belvárosi plébánia épülete, melynek 12 ablakában külön álló betűkből volt kirakva »ELJEN A KIRÁLY«, míg a főtéren diszeskedő Banffy palotának alig néhány ablakában lézengett egy pár pislogó mécs, vagy gyertya. A fellegből pedig egy igen szépen tervezett, de az esőg idő miatt nem minden részében sikerült tűzijáték gyönyörködtette a főtéren összegyűlt tengerayi ünneplő közönséget.

Nyolcz órától kezdve a helybeli katona zenekarok gyönyörködtették a közönséget. A városháza előtt a közös hadsereg zenekara kezdte meg s midőn az onnan tengernyi nép által követve tovább indult, az összegyűlt nagy közönség háromnegyed része a Monostor-utca felé sietett, hogy az arról a főtérre igyekező honvédszenekart üdvözölhesse s a mint a Monostor-utczában legelőször feltűnt a zenekar piros, fehér, zöld lámpáival, óriási

éljenzés kezdődött, mely mindinkább növekedett, a míg a főtérhez közeledtek s tartott addig, míg ott állást foglalva ismét játszani kezdtek. De meg is érdemelték ezt, mert magyarok szívben, lélekben és nótában, mert míg a közös hadsereg zenekara minden egyebet kizoz trombitáján, csak magyar embert érdeklő, nemzeti nótákat nem, addig a honvéd zenekar egész hosszú esti műsorában nem volt egyetlenegy vizizü burkus nóta sem, hanem igenis a Hymnus, Szózat, Rákóczy-induló s általában mind olyan jó magyar darabok, a melynek hangjainál nemcsak ünnepelni tud a magyar ember. hanem meghalni is — királyaért.

Bejárván a zenekarok a főbb utcákat s megtisztelvén a főbb katonai méltóságokat éjjeli, — vagy jobban mondva esteli — zenével, lassankint elcsendesült a város s este 11 órakor már csak a New-York szállodán ragyogott a piros, fehér, zöld villamos gömb s imitt-amott lehetett még látni néhány elkészt gyertyaszálat.

Mindez történt 17-én este.

Másnap 18-án már korán reggel ismét megkezdtek a katona zenekarok körutjokat s ennek végeztével az egész helyőrség 8 órakor tábori misére gyűlt össze, mely alkalommal a csapatok felett szemlét is tartottak a Kossuth téren.

Mint minden ilyen alkalomnak úgy ennek is megvoltak a maga áldozatai 17-én este ugyanis borzasztó szerencsétlenség történt a Bel Magyar-utczán épen az EMKE palota előtt. Ugyanis egyik nagy kereskedő üzlete előtt állott egy megrakott vasuti teher kocsi, melyet valamely gonosz lélek épen abban a pillanatban indított meg, midőn a néptömeg legsűrűbben özönlött a honvédszenekar után a főtér felé. A lejtőn megindult kocsi sebesen haladt s hiába volt minden igyekezet azt feltartatni, a minek következménye az volt, hogy

egyházunknak a város minden részében volt és van egy-egy háza. Ha új iskola kellett, azokból alakították át valamelyiket. — Ujabb időben az a szerencsétlen gondolata támadt valakinek, hogy minden új iskolát, még ha egy tanterem kellett belé, okvetlenül a külvárosra s a másiktól mindenesetre jó távol tegyék. — Ám tessék gondolkodó embernek megítélni, hogy miféle haszon van abban, ha a gyermek egykét házzal közelebb találja az iskolát, — de e miatt az oktatásügy vergődik, — s t a g n á l ? !

Ilyen kellemes és kellemetlen gondolatokat támaszt a visszaemlékezés, kedves olvasóm!

A komáromi községi népiskolánál a tanítotestületen kívül a növendékek részére két »kis könyvtár«, a felnőttek részére »nyilvános népkönyvtár« és zeneiskola van s a nép oktatására időnként rendezett felolvasások is itt tartatnak. A nép tehát s z e l l e m i k ö z p o n t n a k tekinti az iskolát.

A községi népiskolán és felsőbb intézeteken kívül másik elemi iskolája is van Komáromnak, a róm. kath. hitelkezeti, bár a községibe is sok kath. gyermek jár, kiknek vallásos oktatásáról gondoskodik is a kath. egyház.

A községi iskola ellen indított harcban épen az volt a legnagyobb, de legigazságtalanabb vádjuk, hogy az az iskola vallástalan embereket nevel.

Mily lélekemelő e váddal szemben Komárom közgyűlésének felhívó szózata, melyben így szól: »Gyermekeink ugyanazon egy Isten teremtményei, ki mindnyajunkra egyaránt kiterjeszti atyai jószágát — és ugyan,

azon egy hazának polgárai leendenek s valamint Isten nem ismer személyválogatást, ugy édes hazánk az elvett jök fejében egyaránt követel mindenkitől vagyon- és veráldozatot, midőn a közszükség hozza magával; s azokik Isten előtt egyenlők, kik a haza jólétének előmozdítására s ha kell, megvédelmezésére egyenlően hivatva és kötelezve vannak, kell, hogy zsenge korokban megtanulják egymást szeretni és becsülni; mert szereteten épül mindnyajunk vallása és azon alapszik a haza boldogsága is.«

Midőn az izr., ág. ev. és ev. reform. egyházak átadják iskoláikat a városnak, örömmel üdvözlik a magasztos eszmét, sőt ez utóbbi egyházközség határozatában kimondja, hogy megszűnve a felekezeti elfogultság: »a Krisztus vallásának legszebb tana, a szeretet, mely eddig nagyrészen csak az ajkáról hirdettetett, de a szivekben meg nem gyökerezhetett, a közös iskoláztatás által testté válik a haza földjén!«

És még egyet! H i t t r i c h József tanító, a »Komáromi Lapok« szerkesztője valóságos elragadtatással nyilatkozik ott idősülésünkről s »bizik benne, hogy az emlék ez e t kölcsönösen egybe fogja fűzni Komáromot Hajdumegyével.« Hát el lehet felejtetni azt a szép időt?

Komárom várát ellenség nem vette még be erőszakos kézzel soha. — Lakóinak szívét, lelkét a szeretet és műveltség még erősebb várrá tette.

* Gyalog Erdélyből a kiállításra.

A székelyudvarhelyi kő- és anyagipari szakiskola egyik növendéke P a p M i s k a 14 éves oláhfiú, ki megtanult magyarul és jól beszéli nyelvünket, fejébe vette, hogy neki meg kell látnia a kiállítást és meg kell ismereni az alföldi magyar népet, melytől különösen érdekelt. Nyolcznapelött, tehát gyalog indult el hazuról K e n d i L ó n á r ó l és Bánffy-Hunyad felé Nagyváradnak jött Komádn. Darvason, Mezőturon és Szolnokon keresztül egy darab kenyér és egy krajczár nélkül a z s e b é b e n. Mész talán zsebe sem volt, de azért a jó emberek mindenütt ellátták eséllyel és hálással. Végre ma ide érkezett Budapestre és egyenesen beállított a kiállításba, a hol az igazgatóság jóvoltából a barakkban uri kényelemmel lett ellátva. Most sorba nézi a kiállítás összes pavilonjait és csak attól tart, hogy ha imét hazamegy, az utya jól meg fogja ezibálni a fejét, mert bucsu nélkül távozott el a szülei háztól.

* Osztrák kereskedelmi utazók Budapestben. Az osztrák kereskedelmi utazók tegnap este pont 6 órákor érkeztek meg a szépen felbogarozott »Fiume« hajón a bécsi hajóállomásra, hol igen nagy közönség jelent meg fogadásukra, nagy része a budapesti kereskedelmi utazók családjai, a kik az érkezőket szünni nem akaró éjenzéssel s kendőlobogtással üdvözölték, már jóval előbb, mielőtt a hajó az állomásra megérkezett. Az osztrák vendégek P o l l á k A l a j o s kereskedelmi tanácsos, a bécsi kereskedelmi utazók elnökének vezetése alatt jöttek haromszázan. Mikor a hajóból kiszállottak, A u r é l R ó b e r t, a budapesti kereskedelmi utazók egyesületének alelnöke fogadta őket szíves szavakkal, melyre P o l l á k A l a j o s válaszolt melegen. Miután még dr. K o v á c s Gyula üdvözölte őket barátságosan a kiállítás igazgatósága nevében megkezdődött a bevonulás. A merre osztrák vendégeink csak kivonultak, mindenféle hatalmas eljenzéssel és kendőlobogással fogadták őket, úgy, hogy alig bírták viszonozni a szakadatlanul ujló üdvözléseket. Az osztrák kereskedelmi utazók ma délelőtt tízfélt órákor testületileg kivonultak a kiállítás területére, hol maga S c h m i d t J ó z s e f, a kiállítás igazgatója fogadta s üdvözölte őket röviden, de annál szívesebben.

* Új szó a biziklizésre. Nyilvánvaló dolog, hogy minden újabb és divatosabb találmány megkapja a maga százféle elnevezését, a mi természetes is, mert országokat jár be s most a népek nem igen akceptálják az eredeti elnevezést. Így jutott egész kötetnyi névhez a bizikli is, a miken most a világ minden részében nyargalásznak s sportot szerető urak és hölgyek. A magyar köznépkülönösen sok nevet adott már ennek a szaladó keréknek a mit úgy látszik sohasem akar megbecsülni, mert mikor újabb neveket ad neki, részint a lenézést részint a csufolódást is beléfolgalja. Az erdélyi lapok írják, hogy a székely góbéknak szintén feltűnt a biziklizés járványa s nem tudják megállani, hogy a saját eszük járása szerint külön el ne nevezzék. Így történt azután, hogy megcsináltak a »kergebirkázik« szót, s ha biziklizistát látnak, azt mondják, hogy la, ott is kergebirkázik egy ur vagy ifiasszony.

Irodalom és művészet.

Új napilap Debreczenben. »Thália« című napilap indul Debreczenben. A »Thália« esztétikai, zenei és debreczeni színházi lap lesz; kimerítően fog foglalkozni a lap a debreczeni színházról kebelében előforduló eseményekkel s azonkívül, hogy napról-napra bő rovatban a legfrisebb színházi híreket hozza; programjába felvette a debreczeni színház multjának és jelenének ismertetése mellett annak jövőjével, fejlesztésével és emelésével való foglalkozást. Ez a lapnak egyik első és főcélja. A debreczeni színházat ide s tova évszázados lesz s annak emlékkünnepét a jövő színi sasonban nagyszabásúvá óhajja

tenni K o m j á t h y szinigazgató. Azt hisszük, az évszázados debreczeni színházat megérdemli azt, hogy egy lap teljesen vele foglalkozzék, az ő érdekét képviselve, hogy a hazafiság fejlesztésére, s az édes hazai nyelv terjesztésére oly nagy hatással lévő színházat dicődtése mellett, a debreczeni színházra nézve is jusson az elismerésnek friss babérja. — A »Thália« — szerkesztői és laputajdonosai M i l e P á l hírlapíró kollegánk és B e n e d e k Gyula, Komjáthy társulatának kiváló bonvivant színésze és rendezője lesznek. A »Thália«-nak következő rovatai lesznek: I. Első cikk II. Tárca. III. Színházi hírek. IV. Színházi történetek. V. Zene. VI. Színházadományok. VII. Ripacs. VIII. Szerkesztői üzenetek s azonkívül alkalmi rovatok is. A szerkesztők gondoskodnak arról hogy minden rovatban szakavatott tollak működjenek közre, nagy segítségükre leend nekik az a fényes gárda, melyet sikerült már nekik a lap köré toborozni. Ezek neveit is közölni fogjuk később, a kik főmunkatársai lesznek majd a »Thália«-nak. Tárca-cikkeit a szerkesztőkön s az ügyes tollu főmunkatársakon kívül a színházról bájos művészeti, művészi, a helybeli sajtó gyakorlott tollu munkásai fogják írni; azonkívül ígertet nyertek a szerkesztők arra nézve, hogy a debreczeni hölgyvilág előke tagjai, a kiket esztéről-estére a páholyokban láthatni, is gyakran fogják felkeresni a »Tháliát« érdekes közleményekkel, a melyekben el fogják csevegni véleményüket a színházról egyik-másik tagjáról, hogy valósággal a közönség maga is segédkezett fog nyujtani a lap szerkesztőinek. A »Thália« szerkesztői elhatározták azt is, hogy a színházról önálló tagjait, kezdve az igazgató paron sorra ismerteteli fogják a lapban, külön cikkekben. — K o m j á t h y színházának o y tagjai lesznek, a kik a színházról fényes multa tekintethetnek vissza s így nem lesz érdektelen annak megismerése. Közölni fognak aztán a szerkesztők a társulat kedves művészeinek és művészeinek tollából érdekesebb epizódok leírását, mely pályájukon velük történt meg. Mindent el fognak tehát követni a szerkesztők, hogy beltartalmilag értékes, szórakoztató, ügyesen összeállított tartalmú s humoros cikkekkel bőve elhatott lap legyen a Thália, — melynek »Színházi hírek« rovatában minden a színházról vonatkozó dolgot megtalál az olvasó. A Thália a k i v e t e l n e k ü l mindennap meg jelenik és pedig reggel nyolcz órákor már házhoz kapja az olvasó közönség. Naponként egyik oldal terjedelmű lesz a lap, hétfő kivételével, a mikor csak két oldalon fog megjelenni. — Az első oldalon fogja találni a közönség mindég az akkor napi előadás színlapját. A ki tehát »Tháliát«-ra előfizet, annak nem lesz szükséges színlapbérletet, sem pedig napról-napra külön tiz krajczárért színlapot venni s a mellett, hogy a »Thália« első lapján lesz a teljes színlap, meg négy oldal szórakoztató olvasmányt is kap a közönség. Ez azt hisszük oly körülmény, a mely eredetiségénél fogva igen számos olvasót fog ez a »Thália« köré vonzani. A lapot a Csokonai nyomda részvény társaság adja ki. Előfizetési ára az egész színi évadra szeptember 26 tól aprilis 30-ig 5 forint, az évad felére január 15-éig 2 frt 50 kr., egy óra 80 kr., egyes szám ára tiz krajczár lesz. Előfizetheti már most a »Csokonai« nyomda részvénytársaság hivatalos helyiségében, hol a lapszámára hirdetések is vesznek fel, Szeptember elsején mutatványszám jelenik meg a lapból, — a melyet ötezer példányban küldenek szét.

Táviratok.**Krieghammer kibüntetésé.**

Budapest, aug. 19. A »Debr.« ered. táv. Ö felsége a Bécsben tegnap este elterjedt hírek szerint K r i e g h a m m e r k ö z ö s h a d ű g y m i n i s z t e r n e k a Szent-István-rend nagykeresztjét adományozta tegnapi születésnapja alkalmából. Erre a hírre vonatkozólag — mint Bécsből táviratozzák —

a ma reggeli »Fremdenblatt« helyreigazítást közöl, mely szerint Krieghammer nem a Szt.-István-rend, hanem a Lipót-rend nagykeresztjét kapta, a mi sokkal kisebb kitüntetés.

Ismét tüzi lárma a kiállításon.

Budapest, aug. 19. A Debreczen er. táv. Ma d. e. a kiállításban óriási izgatottságot keltett az a hír, hogy a főváros pavilonja ég. A tüzoltók kivonultak, azonban az egész csak vak lárma volt, abból keletkezett hogy a pavillon tetőzetén bádogozók dolgoztak és megerintették a tüzjelző drójtát

Katholikus egyesületek kongresszusa.

Budapest, aug. 19. (A »Debr.« ered. táv.) A katolikus egyesületek kongresszusa ma d. e. tartotta második össze ülést a kiállítási ünnepélyek csarnokában. A szombati gyűlés üdvözítő tavrátot küldött a pápának is. —

A mai gyűlésen E s z t e r h á z y Miklós Mórca gr. elnökölt, a ki az ülést megnyitván, mar a pápa válaszul küldött a l d a s á t is felolvasta, mely R a m p o l l a államtitkár aláírásával érkezett. — E l n ö k a z t á n felolvasta V a s z a r y K o l o z s h e r c z e g p r i m á s levelét, melyben megköszöni díszelnökké történt megválasztását, de sajnálattal jelenti, hogy eyengékedése miatt nem jelenhetik meg személyesen. Áldását küldi a gyűlésnek, aztán fejtegeti a katholicizmus s z o l g á l a t a i t a lefolyt ezer éven át. Azután W o l a f k a Nándor, cz. püspök, H u m m e r Nándor és R a k o v s z k y I s t v á n kamaras és A p p o n y i Géza gr. beszámoltak a szakosztályok határozata a kath. nőegyletek és a hitelét fejlesztése továbbá az egyeteli élet szervezése és a kath. irók társulása ügyében, amelyeket egyhangulag elfogadtak.

A kertészeti kiállítás megnyitása.

Budapest, aug. 19. (A Debr. ered. táv.) A kertészeti kiállítást ma d. e. 10 órákor nyitotta meg az időleges kiállítások csarnokában D a r á n y i földmívelési miniszter a ki beszédében örömmel konstataulta, hogy a rossz gazdasági viszonyok daczára is oly sokan látogatják a kiállítást, hogy valóban meglepte a kiállítás népe s volta. Buzdította a gazdákat, hogy ne esügedjenek, a szorgalom a rossz viszonyok közt is megtermi gyümöcsét. A kiállítók a miniszternek, valamint a szintén jelen volt br. B á n f f y Dezsőnének virágbokrétaival kedveskedtek.

Az olasz trónörökös eljegyzése.

Budapest, aug. 19. A »Debr.« ered. táv. C e t i n j e b ő l jelentik: Tegnap este hirdették ki a nápolyi hercegnek, Olaszországi trónörökösének eljegyzését N i k i t a montenegrói fejedelem leányával, I l o n a hercegnővel. Az eljegyzés kihirdetése után a székesegyházban isentisztelet volt, az egész város ki volt világítva s a palota előtt faklyás menetet rendeztek.

Goluchowszky aranygyapjas.

Budapest, aug. 19. (A »Debr.« ered. táv.) Bécsből jelentik, hogy a kiraly Goluchowszky külügyminisztert a monarkia legnagyobb kitüntetésével, az aranygyapjas renddel tüntette ki. A hír általános meglepetést kelt politikai körökben a külügyminiszternek a legutolsó napokban a krétai blokad kérdésében vallott kudarcza folytán.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, aug. 19. A »Debr.« ered. táv. A Bud. Tud. felhivatalos kétes értékű közleményeivel szemben, a melyek a jövő évi budgetet rózsás színben tüntették fel, jól értesült körökben azt beszélék, hogy az 1897. évi költségvetés oly főösleggel zaru, mely nem tér el lényegesen az utóbbi 7 év feleslegétől.

A kíváncsi idegen.

Eredeti és a mi rendőrségük nagy hírét némi tekintetben jellemző jelenet játszódott le az éjjel egyik főpiaczi kávéházban.

A kis kávéház asztalainál éjfél tájban már csak alig egy-két vendég ült, a mikor bevetődött egy idegen, és egy lengyel fiatal ember másodmagával.

A lengyel és barátja szép csendesen meghuzódtak egyik sarokban s előbb egy üveg pezsgőt, azután jóféle likőrt ittak s végül felkeltek, felhúzták felöltőjüket s szép lassan, paratlan lelki nyugalommal távozni kezdtek.

A kávést s a fizetőpinczér: ugyancsak meglepte ez a fizetés nélküli távozás s az ajtóban utját állták a lengyelnek.

— Tessék fizetni, szolt a kávé — egy tizesből kifutja, mert 9 forint 62 krajczár áru holmit felszámolt.

— Nem fizetek — szolt a lengyel mosolygó ábrázattal.

— Akkor rendőrt hívok — kiabált a kávéves képéből kikelve.

— Epen azt akarom felelni a lengyelnek, hogy a kávékártyák is megkérdeznék a debreczeni rendőrséggel. Annyi rosszat, hajmerezőt olvastam és hallottam róla, hogy meg akarok győződni személyesen: igaz-e mindez.

A kávé és főpinczér egymásra néztek, majd magyarázni kezdték a kíváncsi idegennek, hogy nagyon rossz dolog ám a debreczeni rendőrökkel közelebbi ismeretséget kötni. Elmondták, milyen az a hirhedt erej és tapintat, mi az a szelid erőszak, udvarias kényszer stb.

A lengyel most már még kíváncsiabb volt s kíváncsisága még akkor sem lobadt le, a mikor a kávé komolyan figyelmeztette, hogy a mi rendőreink az előállításnál éppenséggel nem riadnak vissza a hátbavéréstől s effele drasztikus módszertől.

— Uram — szolt végre a pinczér — ha már mindenáron a kapitányságnál akarja tölteni az éjszakát, csináljon utcai botrányt, vagy a mi még jobb, inzultáljon egy rendőrt, de előbb fizessen.

— Nem — válaszolt a kíváncsi idegen. Ez a legegyszerűbb mód, hogy kíváncsiságot kielégíthessem.

Most pedig hívok rendőrt, vagy távozom. Ezek után a kávé csakugyan előszólította a sarki rendőrt, a ki pár pillanat múlva megjelent s komolyan végig hallgatta a tényállást.

Az idegennek is elmondták, hogy rendőri brutalitást akar tanulmányozni, azért nem fizet. Csak hogy a szegény lengyelt üldözze a sors.

A rendőr az intelligensebbek közül való volt s nem kezdett rögtön az előállításhoz, hanem igazoltatás céljából megkérdezte a lengyeltől: hol lakik? — Itt a házban levő hotelemben — volt a válasz. Miután ezt a rögtön felszengetett kapus készségesen igazolta, a rendőr azt a tanácsot adta, hogy tartsák vissza a vendég holmiját mindaddig, míg nem fizet.

Ezzel távozott, mert kávéházi adósság miatt ő nem visz be senkit. A kíváncsi idegen s a kávé most egyforma dühbe jöttek s perc múlva volt, hogy mindketten felírták a rendőr számát.

A rendőr pedig elégedetten sétált tova s magában ezt mondhatta: nem költjük mi a mi rendszerünket minden idegen orrára.

„Kutya van a kertben.“

Amikor Keszeg Habakuk uram neki indult gabonával megrakott hajójával Komárombó, hát meg sem állt, míg a Duna kanyargó farkának tövéig nem ért, ott már vártak rá kis-ázsiai hajók amikor ő jó pénzért átrakta rakományát s mikor már a hajó üres volt, vis-zaküldte Komáromba, ő meg beharangozta egész Felső-Törökországot, üzleteket

kötött gabonára, buzára, meg más életre s mikor már nem győzte felírni jegyzőkönyvébe a megrendeléseket, neki indult a Dunának, ott felkapaszkodott egy hajóra és elindulásától számítva, épen egy hó alatt megtette üzleti utját vissza újra Komáromba, a kedves otthonába.

— Megjöttél édes apókám? kiált a kis Géza, eleibe szaladva apjának s elhajította a kezéből azt a labdát, melylyel épen akkor tört be egy ablakot.

Habakuk ur ölébe kapta kis fiát s öszszeszevissza csókolta azt a duzzadó, piros arczoskákat.

— Hol van anyád fiacskám? kérdezte, mialatt uti ruháját igyekezett magáról levenni.

— Lent a kertben, apókám. És szaladt ki a kert felé, hogy behívja a mamát. Kiabálta is, a hogy csak a torkocsáján kifert, hogy: „Mama, haza jött a papa! de a hogy a kertajtón belépett, hát bizony felhagyott a kiabálással, mert valami ott nagyobbbat talált kibálni.

Egy borzos szőrű komondor öltögette a nyelvét, a nagy megémiatt; szaladtában annak a farkára lépett. Szaladt hirtelen vissza az apjához, mert ő a kutyákat akkor se szerette, ha nem szólnak semmit, hát még ha kiabálnak. Keszeg uram épen kész lett az átöltözéssel.

— Kutya van a kertben apukám! — szolt ijedten.

— No, no, fiacskám, hát majd kikergetjük onnan; mama is ott van, ugy-e?

— Ott, apuskám.

Aztán mentek mind a ketten a kert felé, de a kis Géza sehogy se akart bemenni, hát ha ott van az a kutya.

— Akkor maradj itt, fiacskám, míg visszajövök.

A kertben bucsuztak el egymásól elmenet, ott fogadta a nő, míg férje odajár, mindig fog érte imádkozni, hogy az Isten szerencsésen hozza vissza, sohasem fogja elfelejteni mert tudja ő, hogy a nő hűséggel tartozik férjének.

Lábujhegyen lépett a homokkal behintett uton, meg akarta lepni nejét. Bizonyosan a lugasban lesz. Arra tartott.

Valóban a szép Keszegné most is ott volt s most is eszébe volt, hogy hűséggel tartozik férjének.

Hanem az mégis unalmas, hogy egy nő, míg a férje odajár Törökországba, egyedül legyen. Így gondolta ezt S. D. hadnagy, ki míg az egész ezred elment bosnyákokat verni, addig ő itthon maradt. Ő nem vágyott oly messze földre barbarok hódítani, mikor itt közelben is tehet sokkal kellemesebb hódítást Szóval ő ott ült a lugasban és segítette a szép szalmaözvegy unalmas óráit megrövidíteni.

Hallottam, hogy a szerelmes embernek néha igen jó előérzete van. Nem tudom, mi lehet az oka, mert még nem voltam szerelmes (de azért a világezt se tessék úgy érteni hogy nem vagyok az.)

Mintha a szép Hilda csak tudta volna, hogy valami fog történni, megkérte a hadnagyot, hogy varjon kissé, mindjárt viszsza t ér.

A bokrok mögött egy szép nefejejtset látott, oly jól illik az a szőke hajhoz, kék szemhez. Keblére tüzte. Ekkor tünt fel a lugasból nem messze Habakuk ur alakja. S. D. megismerte. Nem maradt még annyi ideje sem, miszerint arról elmélkedjék, hogy termelt az egyszerre itt, a kit ő most valahol Szófiában gondolt.

Hanem eszébe jutott, hogy Keszeg ur nem szereti a szóbeli harcot és hogy karja vas, csapása halál és ezzel együtt eszébe jutott, hogy „szegény a futás“, de hasznos. Az igaz, hogy nem katonához illő, de hát nem látja senki.

Az asszony nagy meglepetésre észrevette férjét, de jónak látta későbbre halasztani a találkozást. Ment a kert tulsó oldalára. A hadnagy egy ugrással a palankon termelt, de Keszeg éppen akkor ért oda, mikor még egy láb az ő kertjében volt. Ez az egy láb elég volt arra, hogy Keszeg belekapaszkodjék.

Hanem a cipőnek Komáromban az a szokása, ha huzzák, hát nem a viselője marad az ember markában, hanem a cipő. Habakuk ur egyszerre csak azt vette észre, hogy ő a földön van, már mint hogy nem áll azon, mert úgy hanyatt vágódott, mint ahogy egy Keszeg Habakuktól kitelhetik. No meg olyan se történt vele, hogy valakinek a fület szerette volna, hát a cipője maradt a kezében.

Mit csináljon most ezzel a cipővel? Meghosszulja magát rajta? Miért...? Hisz ez őt nem bántotta! De hát bántotta a gazdája? Azt valóban maga se tudja. Azt se tudja, hogy ki volt a gazdája. Nem is láthatta az arczát, csak a hátát meg a lábát. Arról pedig fel nem ismerheti, mert azok a hadnagyhátak meg lábak olyan átkozottul egyformák. Sokkal jámborabb volt, sem hogy a valódi okára gondolt volna annak, hogy minek volt az a valaki a kertjében. — Zsebre dugta a cipőt s ment kifele, majd jelentkezik a gazdája.

Másnap egy kis csomagot hozott egy szolgáló; az mondta, hogy egy ismeretlen ur küldi. Egy cipő volt benne czédulával a talpán. A czédulán ez állt: „Tudom, hogy nem jár Keszeg ur felemás cipőben, hát it: küldöm a másik felet is. Egészséggel viselje.“

Erre már csakugyan kíváncsi lett Keszeg uram, hogy ki lehet az ismeretlen. A gulyt nem szerette, azért összesomagolta szépen mind a két cipőt s egy új czédulát ragasztott rá e szavakkal: „Nem akarom viselni a cipőket, nehogy megtanuljam a futás mesterségét.“

No ennek ugyan visszafizettem a magám gondolat.

Valami rossz szándékn kópé lehetett, — bizonyosan lopni akart valamit — mondta a feleség.

— De kérlek szépen, hát egy tiszt mit lophat az én kertemből? — kérdezte a férj.

— Hát te azt hiszed, édes Habakukom, hogy a tiszt nem szeretik a virágot... Ebben aztán belenyugodott, mert hát a mit a szép Hilda mondott, az neki szentírás volt. Utasította a szolgát, hogy vigye vissza a csomagot annak az urnak.

Ha tuuta volna, hogy mi rejlik abban a pár szóban: „Kutya van a kertben.“

De hát ő, a jámbor, nagyon bizott neje hűségében.

K. P.

Közgazdaság.

Budapesti gabonátözsde

aug. 18.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági	75	6.65	76	6.70
»	77	6.65	78	6.70
»	79	6.70	80	6.85
Tiszavidéki	75	6.10	76	6.75
»	77	6.10	78	6.75
»	79	6.85	80	6.90
Pestvidéki	75	6.65	76	6.65
»	77	6.65	78	6.65
»	79	6.80	80	6.85
Fehérmegyei	75	6.65	76	6.80
»	77	6.65	78	6.80
»	79	6.80	80	6.85
Bácskai	75	6.75	76	6.80
»	77	6.75	78	6.80
»	79	6.90	80	6.90
Észak magy	75	6.75	76	6.80
»	77	6.75	78	6.80
»	79	6.90	80	6.90

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram.
Rozs elsőrendű	70-72	5.75
» másodrendű	—	5.05
Árpa takarmánynak	60-32	3.70
» égetni való	62-64	4.75
» serfűzdei	64-66	3.50
Zab	39-41	3.35
Tengeri bánsági	—	3.70
» más nemű	—	3.60
»	—	0
»	—	0
Repce bánsági	—	9.70

Kőbányai sertés-piacz.

aug. 17.

Hizott sertés árak : 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli súlyban 45 krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kilogram súlyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 48-49 krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 klg.— súlyban 49—49 krig. 5. Fialat könnyű páronként 250 kgr. terjedő súlyban 46—47 krig. Magyar szedett nehéz páronként 280 klg. felüli súlyban 45—46 kr. Közép pkint 220—180 klg. felüli súlyban 44—45 krig. Könnyű pként 220 klg. terjedő súlyban 43—44 krig. III. Szerbia Nehéz pként 220 klg felüli súlyban 48—49 krig. Közép pként 220—260 klg terjedő súlyban 45—46 krig. Könnyű pként 220 klg terjedő súlyban 44—45 krig.

Sertés létszám 1896 aug. 16. napján volt kész letben 4580 drb. 1896. aug. hó 17-ik napján felhajtott — drb. 1896 aug. 17-ik napján elszállított 658 db. 1896. évi augusztus hó 18-ik napjára maradt hizottser 4242 db, A hizott sertés üzletrányzata — változatlan.

CSARNOK

Mese a női hűségéről.

A »Debreczen« számára

Irta: **Rostkovitz Arthur.**

III.

(Folytatás.)

— Isten önnel! — mondotta halkán, de tekintetéből azt olvastam ki: A viszont látásra!

Megint becsapódott utánam a kapu. de most már nem hangzott olyan rémesen, mint előbb. Ott találtam magam egyre a gondnok szobájában, de mintha valamivel könnyebben creztem volna magam.

En vissza jöttem, az bizonyos, de valamit nem hoztam vissza, s ezért éreztem oly megkönnyebbültnek magam.

... A szívem az künn rekedt, mikor az ajtó másodszer csapódott be utánam.

Egy emeletes épület felé vezetett a kapu. Nehány beteg bámult ki rám az ablakon. Az emeleten egy szobát jelöltek ki számomra, hol csupa udvariasságból egyedülletre lettem kárhóztatva.

Mielőtt a betegek egyenruháját öltöttem volna magamra, át vezettettem magam az orvoshoz. Egyszerűen, de izlésesen butorozott szobájában fogadott.

Nagyon barátságos volt, mi bizalmat kellett bennem. Mikor betegségerőmről beszéltem, nevetett, s azt mondta, hogy nagyon hamar meggyógyulok.

Egy koponya hevert az író asztalon. A mint ránéztem, mindjárt nagy kedvet éreztem a gyógyuláshoz.

Kezembe vettem a koponyát, melynek a homlokcsontján latinul ez volt felírva:

»Omnes codem cogimur«.

— Ez egy okos ember koponyája volt — mondta az orvos. Hosszu kort érhetett, — mint a varratok mutatják. Még orvos növénydek koromban szereztem, s azóta mindig magam előtt látva megszoktam azzal a három szóval együtt, a mi a homlokra van írva.

— Nem kellemett ez önnek orvos ur?

— Dehogy! Tulttettem én már az idealismon. Gondolataim megállapodtak azon ponton, metynél nyugodtan nézhet az ember előre, a halátra és vissza az életre.

Mig az orvos beszélt, gondolataim vissza tért a multra. Eszembe jutott az én drága barátom, Foriss Pista. Neki is volt egy koponyája, a nagyapjáié: ugy vigyázott reá, mint a szemé világára. Arra a koponyára azt írta Pista: »Memento mori!« — és mégis ugy szeretle az életet!

Az orvos hosszú vászon kabátját öltötte magára. Ment a betegekhez, kik már bizonyára türelmetlenül várták.

En pedig szomoruan tértem vissza szobámba, s gondolkoztam a mai napról, mely

nevezetes lesz örökké életemben. Magam előtt láttam újra a halottas kamarában lefolyt jelenetet s azután azt a szomorú menyasszonyt, ki könyes szemekkel jött a völgenyéhez, hogy utoljára láthassa és mikor elment, megszorította a kezemet.

Nem jól éreztem magam abban a szobában, hol a kis szőke postatiszt meghalt. — Mintha bünt követtem volna el, ugy összeszorult a szívem. Mikor pedig arra gondoltam, hogy ugyanazon ágyban kell feküdnöm, melyben elődöm álmodozott a menyasszonyáról, arról a könyek között is nevető szemű leányról, megborsódzott belé a hátam.

(Folyt.köv.)

A karlsbadi vízzel végzett kurák alatt, valamint utókura gyanánt, ugy esen viz, valamint egyéb savany vizek használata után: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
jelenleg már általánosan van alkalmazásban. Rendszeresen (de thermis. Carlsbadensis tractatus) ugy nyilatkozik, hogy a Giesshübler savanykút Karlsbad dicsőségére szolgál, s hogy e hely forrásainak gyógyhatását fokozza. (Loechner udvari tanácsos monográfiája Giesshübler Püschteinről.)

Cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

1896. évi 3399. számhoz.

Értesítés

A bctégek és vezényelték vendéglösszerü étkezésének 1897. évi január hó 1-től ugyanazon év december hava végéig, esetleg 3 évre, vagyis 1899. évi december hó végéig való biztosítása iránt:

- 1896. évi augusztus hó 27-én a temesvári 21. számú helyőrségi kórháznál
- 1896. évi augusztus 26-án a nagyváradai csapatkórháznál
- 1896. » » 28-án a debreczeni »
- 1896. » » 24-én a fehértemplomi »
- 1896. » » 26-án a karánsebesi »
- 1896. » » 28-án az aradi »
- 1896. » » 31-én a szegedi »

és pedig mindannyiszor délelőtti 10 óraker tárgyalások fognak fogatosítottatni

A vonatkozó hirdetemény és a feltételűzet a temesvári 7. hadtest hadbiztosságánál — továbbá a temesvári 21. számú helyőrségi kórháznál és a nagyváradai, debreczeni, fehértemplomi, karánsebesi, aradi és szegedi csapatkórházaknál, — a hirdetemény ez nkivül még a hadbiztosság területén levő minden kereskedelmi- és iparkamaránál és Arad, Debreczen, Temesvár, Szeged, Versecz Pancsova, Nagyvárad és Hódmező-Vásárhely szabad királyi városok tanácsainál betekintheők.

Csakis írásbeli ajánlatok fogadtatnak el. Ezek minden kórházra nézve külön teendő, egy-egy 50 krajczáros bélyeggel ellátandók és közvetlen az illető kórháznak idejekorán beküldendő.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztosságától.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre — van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal kiltüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 80—100% porfinomsággal

Felülmulthatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatásu az összes gabbaneműek, kapás és olajnövények, löhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megterítünk. — Árjajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselje

a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körut 34. szám.

ELSŐ DEBRECZENI
paplan-gyár
 Debreczen, Széchenyi-utca.
Paplanok, madráczok
 mérték szerint
 gyorsan és pontosan elkészítettek.

A nőknek

hazánkban a természet igen szép, de egyszersmint nagyon kényes arczsint adományozott, és tényleg a szigorú hideg vagy nagy meleg időjárás napégést, bőrpédest, fagy- és melegségi foltokat, sőt szeplőt is okoz. Hogy ezen bajoknak eleje vétessek, ajánljuk a mindennapi tevélyhez **Rix crémjét** egy összehasonlíthatatlan gyémánt crém, mely több mint 50 év óta ismert és becsülésnek örvend. A Poudre-Pompadour és a Rix-szappant kiegészítő orvosi hatás tekintetében a Pasta-Pompadour a frt 1.50 és kapható a finomabb gyógyszertárakban vagy Med. A. Rix vezérzsétkülése, Wien Praterstrasse Rix-udvar. — Miután sok az utána t, elővigyázat ajánlatik.

HOFFMANN és TÁRSA

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz, a főpostával szemben.

levélborítékok

a következő olesó árban kaphatók:

	1000 nld frt kr.
44 H2. Jó, zöldes levélboríték czégyomással	2.—
44 V2. Jó, szürke „ „	2.20
44 BB. Jó, kékeszürke „ „	2.20
144 GFL. Erős, reczézett világos zöld levélboríték czégyomással	2.40
144 LGL. Erős, narancssárga levélboríték czégyomással	2.40
44 AM. Erős, szürke levélboríték czégyom.	2.40
144 AB. Erős, világos szürke levélboríték czégyomással	2.45
144 JED. Erős, kékes szürke levélboríték czégyomással	2.50
144 OGS. Erős, sárga levélboríték czégyomással	2.50
44 RG. Igen jó világos kék, eres levélboríték czégyomással	2.55
144 GK. Igen jó erős kékes eres levélboríték czégyomással	2.55
44 AF. Finom vil. sárga levélboríték czégyom.	2.60
Jute S. Erős jutite boríték czégyomással	2.65
244 A Cellulose igen erős Cellulor sárga levélboríték czégyomással	2.70
244 CG. Cellulose. Igen erős Cellulos világos hamuszín levélboríték czégyomással	2.70
244 D. Cellulose. Igen erős Cellulos világos zöld levélboríték czégyomással	2.70
144 BB. L. finomabb fehér levélbor. czégyom.	3.60
46 BB. „ „ fehér okmány levélboríték czégyomással	4.50
46 P. Erős barna okmány levélboríték czégyomással	3.—
91 Patent Erős barna nagyobb okmány levélboríték czégyomással	3.20
87 V. Erős szürke okmány levélboríték czégyomással	2.80
91 AV. Na y Extra vastag patron levélboríték czégyomással	15.—

Egyéb nyomtatványokat is hasonló olesó árakban készítünk el.

A Steiner Gyula csődtömegéhez leltározott áruk

e hó 25-ikéig bezárólag

(péntek kivételével) naponta reggel 9—12-ig és délután
 4—6 óráig

árusittatnak.

Tömeggondnok.

„ISTVÁN“ GÖZMALOM LISZT

gyártmányainak raktára.

UJ CZÉG.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Rosenthál Dániel urnak régen fennállott

fűszer- és liszt üzletét

átvettük s azt

ROSENTHÁL DÁNIEL és FIAI

örvényszékileg bejegyzett czégünk alatt fogjuk tovább folytatni.

FÜSZER-, LISZT-, CSEMEGE-

és gyarmatáru üzletünket

tetemesen megnagyobbítottuk s a kor kívánalmainak megfelelőleg úgy rendeztük be, hogy

nagyban és kicsinyben

mindenkor a legmórsókeltebb árszámitás mellett szolgálhassunk. Főbb cikkekünk:

Czukor, Kávé, Rizs, Petroleum,
 császáróraj, thea, rum, thea-sütemény, francia és magyar Cognac,
 pezsgő, peccsenye és asztali borok, valamint

minden fűszerárut

csakis elsőrendű czégektől szerezzük be, és tartjuk folyton friss minőségben raktáron.

A n. é. közönségnek a régi czég ránt tanusított pártfogását kérjük az új czégre átruházni azon ígretünk ellenében, — hogy m. t. vevőink meglegedését úgy ár, mint az áru tekintetében kiérdemelni fogykezetünk leend.

Tisztelettel

Rosenthál Dániel és Fiai,

Kenyérpiacz- és Csapó-utca sarkán.

Naponta friss élesztő.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.